Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

33 037 Mestbeleid

BU **BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT**

Aan de Europese Commissie

Den Haag, 28 oktober 2026

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van de Eerste Kamer bedankt de Europese Commissie (verder Commissie) voor de op 15 juli 2026 gepubliceerde evaluatie van de Nitratenrichtlijn. Tijdens haar commissievergadering van 13 oktober 2026 is aan de leden de gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen in het kader van de politieke dialoog over deze evaluatie.[1] De leden van de fractie van **PRO**, mede namens de leden van de fractie van **D66**, de **ChristenUnie** en het lid van de **Fractie-Visseren-Hamakers,** en de leden van de fractie van de **BBB** hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en stellen de Commissie graag de volgende vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van PRO

De Nitratenrichtlijn stamt al uit 1992. Sinds 1992 hebben enkele landen veel bereikt op het gebied van nitraatuitstoot. Heeft de Commissie voldoende aanknopingspunten om de doelen in de toekomst wel te halen, zo ja, welke aanknopingspunten zijn dat dan? Zo nee, hoe gaat de Commissie in haar wetgeving en beleidsvorming daarop verder op sturen? Is daar al iets voor in voorbereiding?
Welke lessen trekt de Commissie uit de verschillen in effectiviteit tussen lidstaten? Welke maatregelen zijn aantoonbaar succesvol geweest en welke aanknopingspunten ziet de Commissie om ook in lidstaten waar de vooruitgang achterblijft, waaronder Nederland, de doelstellingen alsnog te behalen? Welke overwegingen zullen leidend zijn bij het vormgeven van toekomstig Europees beleid?

Op dit moment geldt er een limiet van 170 kg/ha en volgens deze evaluatie werkt deze limiet goed. Er wordt in de evaluatie ook gewezen op het feit dat om de watervervuilingsnorm van 50 mg/l te halen, de limiet niet altijd toereikend is. Wat voor een limiet zou passend zijn volgens de Commissie? Waar, op basis van welke overwegingen, komt de Commissie tot deze conclusie? Acht de Commissie het noodzakelijk om in bepaalde gebieden een lagere grens voor het gebruik van dierlijke mest te hanteren? Zo ja, welke criteria zouden daarvoor moeten gelden en op basis van welke wetenschappelijke inzichten kan een passende grens worden vastgesteld? Zo nee, waarom niet? Ziet de Commissie aanleiding om hiervoor aanvullende Europese voorschriften te ontwikkelen,

[1] SWD(2026)234 - Commission Staff Working Document: Evaluation of the Nitrates Directive (Council Directive 91/676/EEC).

of acht zij de bestaande verplichtingen voor lidstaten voldoende? Zo ja, kan de Commissie dit toelichten?

De evaluatie van de Nitratenrichtlijn geeft een goed beeld van de effectiviteit van de Nitratenrichtlijn in Europa. Welke lessen trekt de Commissie voor toekomstig beleid zodat Nederland in de toekomst de doelen wel haalt? Welke concrete beleidsmaatregelen overweegt de Commissie naar aanleiding van de evaluatie? Verwacht zij dat de bestaande richtlijn, in combinatie met betere uitvoering en handhaving, voldoende is om de doelstellingen te halen, of acht zij aanvullende Europese regelgeving noodzakelijk? Welke juridische instrumenten overweegt de Commissie hiervoor in te zetten, bijvoorbeeld een wijziging van de richtlijn, aanvullende uitvoeringsmaatregelen of een intensievere handhaving van bestaande verplichtingen? Op welke termijn verwacht de Commissie hierover duidelijkheid te kunnen bieden?

Uit de evaluatie blijkt dat de Nitratenrichtlijn goed werkt in landen waar geen derogatie is toegepast. Tegelijkertijd stelt de Commissie dat versimpeling van de Nitratenrichtlijn nodig is op dit dossier en dat de Nitratenrichtlijn beter met de *Water Framework Directive* geïntegreerd moet worden. Welke lessen trekt de Commissie uit de ervaringen met derogaties, in het bijzonder in lidstaten met een hoge veedichtheid en een groot mestoverschot? In hoeverre hebben derogaties volgens de Commissie bijgedragen aan het voortbestaan van structurele problemen met de waterkwaliteit? Kan de Commissie toelichten welke vormen van vereenvoudiging zij overweegt? Op basis van welke bevindingen uit de evaluatie acht zij die vereenvoudigingen wenselijk? Is zij voornemens om de Nitratenrichtlijn onderdeel te maken van een omnibusvoorstel, en zo ja, welke onderdelen van de richtlijn zouden daarvoor in aanmerking komen? En op welke wijze wil zij de samenhang tussen de Nitratenrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water versterken, zodat de uitvoering van beide richtlijnen daadwerkelijk bijdraagt aan het bereiken van de Europese waterkwaliteitsdoelstellingen?

Vraag van de leden van de fractie van de BBB

Welke mogelijkheden ziet de Commissie om de administratieve lasten en uitvoeringskosten van de Nitratenrichtlijn te verminderen, in het bijzonder voor kleinere landbouwbedrijven, zonder de beoogde bescherming van het water te verzwakken?

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag uiterlijk binnen drie maanden.

G.J. Oplaat
Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit